

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအလၢအပူၤ ဘၣ်ထွဲ တၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤ- တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤပပုၤတဝၢတဖၣ်

မ့ၢ်မတၢ်ကြးပလီၢ်သ့ၣ်ပၣ်သးလၢ တၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤလဲၣ်.

န့ၤလီၤ. ခါလၢအပူၤကွၢ်န့ၣ်တၢ်စူးကါတၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤဒ်သးကတြီယၢ်ပပုၤတဝၢတဖၣ်လၢထံၣ်ကီၢ်သးအစိကမီၤလီၤ. တၢ်တၢ်ကီၢ်ရၣ်အဆၢပနီၤကျိၤတဖၣ်အကျဲန့ၣ် လုၢ်ဘၢဒိၣ်စိပုၤလၢသးကျဲၤတၢ်လၢကမ့ၢ်ဝဲၤဒီးပုၤလၢအဘၣ်တၢ်ယုၤထၢတဖၣ်လီၤ. ပနီၤကျိၤတဖၣ်အံၤလုၢ်ဘၢဒိၣ်စိစ့ၢ်ကိးခၢၣ်စးယုၤထၢတဖၣ်အတၢ်မၤဆၢက့ၤတၢ်ချ့ၤလၢန့ၣ်ပပုၤတဝၢအဂီၢ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်ပၣ်လီၤတၢ်ဆၢတၢ်တဖၣ်လၢအကါဒိၣ်လၢန့ၣ်တၢ်အိၣ်မူအဂီၢ်, စးထီၣ်လၢတၢ်မၤလီၤတၢ်ကီၢ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢဆူတၢ်ဆီတလဲၣ်တၢ်လီၤက့ၤတၢ်န့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးထံကီၢ်အဖိလစံၣ်တဖၣ်လီၤ. ပနီၤကျိၤတဖၣ်အံၤကြးပၣ်ဖျါထီၣ်ပုၤအိၣ်လၢကီၢ်ရၣ်ပုၤကိးဂၤ အတၢ်သးစဲ-ပၣ်ယုၢ်ဒီးဖိသ့ၣ်တဖၣ်, ပုၤလၢအတမ့ၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်, ဒီးပုၤလၢအဟ့ၣ်တၢ်ဖးတသ့တဖၣ်လီၤ. ဒိဖျါလၢကီၢ်ရၣ်အဆၢတဖၣ်န့ၣ် ကဘၣ်တၢ်ပၣ်အိၣ်ဒ်သးအံၤဆူညါအန့ၣ်တဆံအယံ, အဖိလစံၣ်အတၢ်ဘၣ်ဒ်ဘၣ်ထံးတဖၣ်န့ၣ်ယံဝဲအါန့ၢ်တၢ်အံၤသ့လီၤ.

တၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤမံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်မန့ၤလဲၣ်.

တၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤမ့ၢ်တၢ်တုၤထီၣ်က့ၤထံၣ်ကီၢ်သးကီၢ်ရၣ်အဆၢတၢ်ဖဲတၢ်မၤတခါလီၤ. တၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤအံၤဘၣ်ယးဒီးပဒိၣ်ပပုၤအပတီၢ်ခဲလၢာ်ဖဲကီၢ်ရၣ်တၢ်ယုၤထၢအမ့ၢ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်, ပၣ်ယုၢ်ဒီး U.S. ပဒိၣ်ဘျီၣ်လၢာ်, ကီၢ်စဲၣ်အသဲစးပုၤက့ၣ်လီၤတၢ်တဖၣ်, ဝုၢ်အကီၢ်ကးကရၢတဖၣ်, ကွီအကမံးတံာ်မိၢ်ပုၤတဖၣ်, ဟီၣ်ကဝီၤဒိၣ်ကမံးတံာ်မိၢ်ပုၤတဖၣ်ဒီးအဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤအံၤအိၣ်သ့ၣ်လီၤသးလၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢအမ့ၢ်ကီၢ်ရၣ်တခါလၢန့ၣ်ကြးအိၣ်ဒီးထံဖိကီၢ်ဖိနီၣ်ဂံၢ်တုၤသးထံသးယံယံ, ဒ်သးပဟ့ၣ်ထီၣ်ပကလုၢ်ကသ့ထံသးသးအဂီၢ်လီၤ. တၢ်ထၢထံဖိကီၢ်ဖိနီၣ်ဂံၢ်အစရီၣ်ဖိၣ်လၢဘၣ်တၢ်ထၢအိၣ်အန့ၣ်တဆံတဘျီန့ၣ်ကဘၣ်တၢ်စူးကါအိၣ်လၢကတုၤဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤအသိတဖၣ်ဒ်သးကဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်အတၢ်ဆီတလဲသးဒီးသးလီၤသးကျဲၤလၢကီၢ်စဲၣ်တဖၣ်ဒီးကီၢ်ရၣ်အပူၤအိၣ်ဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်လီၤ.

တၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤကဲထီၣ်သးအဆၢကတီၢ်ဖဲလဲၣ်.

တၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤညီၣ်န့ၢ်ကဲထီၣ်သးဖဲတၢ်ထၢထံဖိကီၢ်ဖိနီၣ်ဂံၢ်စရီၣ်ဖိၣ်အလီၢ်ခဲလီၤ. ကီၢ်စဲၣ်တဖၣ်ဒီးပုၤတဝၢလီၤကျဲၤတဖၣ်အိၣ်ဒီးအနီၢ်ကတီၢ်ဆၢကတီၢ်တယၢ်ယၢ်လၢကတုၤကီၢ်ရၣ်တဖၣ်အဂီၢ်, သန့ၤထီၣ်သးလၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ဖဲဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ထၢထံဖိကီၢ်ဖိနီၣ်ဂံၢ်စရီၣ်ဖိၣ်အတၢ်ယုၤထၢမုၢ်လၢခံတဘျီအဖိခိၣ်လီၤ. တၢ်ထၢထံဖိကီၢ်ဖိအနီၣ်ဂံၢ်စရီၣ်ဖိၣ်အပူၤကွၢ်အဘူးကတၢ်ဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်ဖဲ ၂၀၂၀ န့ၣ်လီၤ. ဒိဖျါလၢခိၣ်ဘူးၤတၢ်ဆၢသတြီၣ်အယံ, US အတၢ်ထၢထံဖိကီၢ်ဖိနီၣ်ဂံၢ်စရီၣ်ဖိၣ်ဂံၢ်ကျိၤ (US Census Bureau) ထူးထီၣ်တၢ်ထၢထံဖိကီၢ်ဖိနီၣ်ဂံၢ်စရီၣ်ဖိၣ်လီၤ. တၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤလၢကီၢ်စဲၣ်ဒီးဟီၣ်ကဝီၤအပူၤအါတက့ၢ်ကဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်ဖဲ ၂၀၂၀ န့ၣ်တၢ်ဂီၢ်ထီၣ်သိ အကတီၢ်ဒီး ၂၀၂၂ န့ၣ် တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သိအကတီၢ်လီၤ.

တၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤကဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်ဖဲလဲၣ်ဒီးမတၢ်ကမၤတၢ်ဆၢတံာ်လဲၣ်.

ကီၢ်စဲၣ်ဒီးဟီၣ်ကဝီၤပဒိၣ်ကိးဖုဒီးလၢအစူးကါကီၢ်ရၣ်တဖၣ်ဒ်သးကယုၤထၢပုၤခၢၣ်စးတဖၣ်န့ၣ် ကနီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤလီၤ. ကီၢ်စဲၣ်အါတက့ၢ်အပူၤ, ကီၢ်စဲၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ် ဟီၣ်ကဝီၤပဒိၣ်န့ၣ်အိၣ်မူအိၣ်ဒါလၢတၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤအဂီၢ်လီၤ. ကီၢ်စဲၣ်အသဲစးပုၤက့ၣ်လီၤတၢ်အါတက့ၢ်န့ၣ်အိၣ်မူအိၣ်ဒါလၢကတုၤဘၣ်ယးပဒိၣ်ဒီးကီၢ်စဲၣ်အတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်သဲစးတၢ်ဘျီလၢကီၢ်ရၣ်တဖၣ်လီၤ. ဟီၣ်ကဝီၤပဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်အိၣ်မူအိၣ်ဒါလၢကနီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤလၢအဝဲသ့ၣ်အကီၢ်ရၣ်အဂီၢ်လီၤ. လၢတၢ်အံၤအလီၢ်န့ၣ်, ကီၢ်စဲၣ်ဒီးဟီၣ်ကဝီၤလီၤကျဲၤတနီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤမုၢ်ဒါတဖၣ်လီၤ. (ယုၤသ့ၣ်ညါကွၢ်လၢနကီၢ်စဲၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် ဟီၣ်ကဝီၤပဒိၣ်အအိၣ်) ဒ်သးကသ့ၣ်ညါတၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤန့ၣ်ကဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်လၢနလီၤကဝီၤအပူၤတၢ်လီၤဖဲလဲၣ်, အဆၢကတီၢ်အခါ ဖဲလဲၣ်ဒီးဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်, ဒ်သးနကသ့ၣ်ပဖျါထီၣ်နကလုၢ်လၢတၢ်ဖဲတၢ်မၤအံၤအပူၤအဂီၢ်တက့ၢ်.

တၢ်န့ၣ်လီၤပၣ်ယုၢ်လၢတၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤန့ၣ်ဘၣ်မန့ၤအကါဒိၣ်လဲၣ်.

ဒိဖျါတၢ်န့ၣ်လီၤပၣ်ယုၢ်ဒီးခိးကွၢ်သမံးတၢ်လၢလၢပုၤပုၤလၢတၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤတၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢကဟဲတုၤတခါအယံ, ပုၤတဝၢတဖၣ်လၢအတအိၣ်ဒီးခၢၣ်စးလၢလၢလီၤလီၤတဖၣ်, အဒိ အရှၢၣ်အမဲရကၤတဂၤတဖၣ်, ကအိၣ်ဒီးခွဲးယၢ်လၢကယုၤထၢပုၤဒီးယုၤထၢသးတဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်သးဒီးပၣ်ဖျါထီၣ်အတၢ်လိၣ်တဖၣ်ဒီးအတၢ်သးစဲတဖၣ်ကသ့လီၤ. ကီၢ်ရၣ်အဆၢတဖၣ်န့ၣ်ညီၣ်န့ၢ်ဘၣ်တၢ်တုၤအိၣ်အန့ၣ်တဆံတဘျီ, အယံတၢ်မၤအံၤအိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ဒိလၢကတီၢ်ယံာ်အဂီၢ်လၢပုၤတဝၢအတၢ်ဆၢထၢၣ်ခၢၣ်စးအဖိခိၣ်လီၤ.

ယန့ၢ်လီၤပၣ်ယုၢ်ကသ့ၣ်လဲၣ်.

တၢ်ပၣ်ဖျါပုၤကညီတဖၣ်လၢလုၢ်လၢသကဲၣ်ပဝးဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်လီၤကလိၣ်သးတပူၤယိၣ်လီၤကီၢ်ရၣ်တခါအပူၤအံၤဟ့ၣ်ဆူၣ် အဝဲသ့ၣ်လၢကပၣ်ဖျါထီၣ်အကလုၢ်ဒ်သးကမၤဘၣ်လီၤက့ၤတၢ်ဂ့ၢ်ကိတဖၣ်လီၤ. တၢ်မၤသကိးတၢ်လၢတၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤတၢ်ဖဲတၢ်မၤအံၤတုၤလီၤတီၤလီၤအါထီၣ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်တၢ်ပၣ်အိၣ်တဖၣ်အဆၢကတီၢ်လီၤ. တၢ်ပၣ်ယုၢ်လၢတၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤအတၢ်မၤအါဆီမ့ၢ်ဝဲတၢ်ဟူးတၢ်ဂၤဒ်သးသးတဖၣ် လၢတၢ်ပၣ်ယုၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်နကလုၢ်ဒ်သးပဒိၣ်ပပုၤကနီၤဟူအဂီၢ်လီၤ.

မၤလိတၢ်သိၣ်တၢ်သိတဖၣ်

- န့ၢ်ပၢ်တၢ်ဘျီဒီးတၢ်ထံၣ်ဆိကမိၣ်အခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိတဖၣ်လၢအမၤဘၣ်ဒိတၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤတက့ၢ်.
- တၢ်ဘျီတဖၣ်ဒီးနီၣ်ထီၣ်တဖၣ်လၢတၢ်စူးကါအိၣ်လီၤဆီလိၣ်သးလၢကီၢ်စဲၣ်ဒီးပဒိၣ်အပတီၢ်လီၤဆီတဖၣ်အကျိၤလီၤ.

တၢ်သုးကျဲးန့ၤပုၤတၢ်

- ယုၤထံၣ်ပုၤလၢပၤတၢ်ဖျၢၣ် မ့ၢ်တၢ်ကရၢကရိၤတဖၣ် လၢအသးစဲၤတၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤ, လီၤဆီၣ်တၢ်ပုၤလၢ အတၢ်ထံၣ် ဒ်သိးလီၤသးဒီးန့ၤတဖၣ်တက့ၢ်.
- ငုးအိၣ်ထီၣ်ကရၢဖျိၣ်တခါအိၣ်ဒီး တၢ်ဘျၢရဲၣ်ဖျိၣ်တခါတက့ၢ်. တၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤ မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တခါလၢအမၤလီၤဖးတၢ်, ဝဲကရၢတဖၣ်န့ၣ် တၢ်ဒိၣ်စိၣ်ကမိၤအိၣ်သ့ဒီးတက့ၢ်ဒီးတက့ၢ်ဘၣ်ပြုၤလီၤသးသ့လီၤ.

ဟံၣ်ဖျါထီၣ် န့ၣ်တၢ်တဖၣ်

- န့ၣ်ဒီးန့ၣ်ယၢၤတဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ပလီၤသးလၢတၢ်ဂ့ၢ်ကိမန့ၤတဖၣ်လဲၣ်.
- ပဒိၣ်လီၤလၢအဆိမန့ၤ(တဖၣ်)ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကိတဖၣ်အံၤလဲၣ်.
- မ့ၢ်န့ၣ်သးအိၣ်မၤစၢၤတၢ်သးစဲၤသိးပုၤတၢ်တခါအဂီၢ်မ့ၢ်တၢ်တုၤဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤတၢ်တီၢ်ကျဲးဒီးတခါအဂီၢ်ခါ.
 - တၢ်သးစဲၤသိးပုၤတၢ်တခါမ့ၢ်ကရၢတခါလၢအဆိမန့ၤဒီးတၢ်သးစဲၤဒီးထူၤန့ၣ်လၢဒ်သိးလီၤသးလီၤ. န့ၣ်ပၢၤပုၤတုၤတၢ်ဂီၤဘၣ်သး တၢ်လီၤလၢန့ၣ်ပုၤတၢ်တခါအဆိမန့ၤ, ဒီးကတိၤစၢၤလၢကဟံၣ်အိၣ်တဖျါယီၤလၢကီၢ်ရၢၣ်တခါအပူၤမ့ၢ်တၢ်အိၣ်လၢခိၣ်ယၢၤပုၤတၢ်တဖၣ် လၢအလီၤကိၤဒီးသ့သ့လီၤ.
 - န့ၣ်မၤတၢ်သ့ၣ်ကိၤလၢကရၢဖျိၣ်တဖၣ်အပူၤဒ်သိးကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဆုၢ်န့ၣ်ကီၢ်ရၢၣ်အဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤဒီးတခါဒီးတဲၤန့ၣ်ပၢၤပုၤတုၤတၢ်ဂီၤဒ်သိး ကတုၤဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤတခါဒ်သိးသ့လီၤ.
- တၢ်လုၢ်ဘၢဒိၣ်စိၣ်တၢ်တုၤဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤတဖၣ်အံၤကမၤစၢၤန့ၣ်အမူးအရၢၣ်လဲၣ်.

ငုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်န့ၣ်ပုၤတၢ်အဂ့ၢ် မ့ၢ်တၢ် ဘၣ်ဒီးပုၤအဂၤတကၤကဟံၣ်ဖျါထီၣ်လီၤ.

- မၤတၢ်ဒီးန့ၣ်ယၢၤမ့ၢ်တၢ်ကရၢဖျိၣ်လၢတၢ်ငုးအိၣ်ထီၣ်ပုၤတၢ်အဂ့ၢ်ဒ်သိးကဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဆူၤပုၤတုၤတၢ်ဂီၤတဖၣ်အဆိၣ်တက့ၢ်.
- ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ပုၤတၢ်အတၢ်ဘၣ်ဒိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်တက့ၢ်.

တၢ်အုၣ်သးလၢကီၢ်ဘျီၣ်တၢ်န့ၣ်ဟူၢ်အပူၤ

- ယုၤထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်မၤကျိၤကျဲးလၢတၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤလၢန့ၣ်လီၤန့ၣ်တက့ၢ်. -မ့ၢ်မတၢ်ဟံၣ်လီၤတၢ်ဆၢတဲၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤအဂီၢ်လဲၣ်, တၢ်န့ၣ်ဟူၢ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ဆၢဖးကတီၢ်မ့ၢ်ဆံးယံၣ်လဲၣ်, တၢ်အုၣ်သးအဂီၢ်တၢ်ဘျီၣ်တဖၣ်မ့ၢ်မန့ၤလဲၣ်.
- ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်အုၣ်သးတဖၣ်ဘၣ်ထွဲန့ၣ်ပုၤတၢ်(အါဒိၣ်ဒီးဂ့ၢ်ဒိၣ်)ဆူၤပုၤတုၤတၢ်ဂီၤတဖၣ်လၢတၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤအဂီၢ်တက့ၢ်.
- ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤတဖၣ်, ပုၤတၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤတဖၣ် ဒီးတၢ်ဘၣ်ဒိၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤတဖၣ်တက့ၢ်.

တၢ်တဲၤစၢၤတၢ်လၢ န့ၣ်ပုၤတၢ်

- န့ၣ်တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲးခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်ကလီၤဆီၣ်, သန့ၤသးလၢပုၤလၢအဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢတၢ်တုၤဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤတဖၣ် (ပုၤငုးအိၣ်ထီၣ်သဲစး, ခၢၣ်စးသဘျၢ တဖၣ်, ပုၤဒ်သိးအံၤတဖၣ်)အဖီခိၣ်လီၤ.
- န့ၣ်ပၢၤတၢ်လၢသဆၣ်ထီၣ်ပုၤဟံၣ်လီၤတၢ်ဆၢတဲၤတဖၣ်တက့ၢ်.

အ့ၣ်အမဲရကၤအတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်ဒီးတၢ်နီၤဖးကဒါလီၤကဝီၤတဖၣ်

- ၂၀၀၁န့ၣ်တၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤ လီၤကဝီၤတံၤအလီၤခံ, **Chicago Chinatown** ဘၣ်တၢ်နီၤဖးအိၣ် ဆူၣ်အတၢ်လီၤလွံၤကဝီၤ, ကီၢ်စဲၣ်ဘျီၣ်ဒိၣ်ကီၢ်ရၢၣ်သၢ ဖျါၣ်, ကီၢ်စဲၣ်ဘျီၣ်လၢကီၢ်ရၢၣ်လွံၤဖျါၣ်ဒီးကီၢ်ရၢၣ်စံၣ်ညီၣ်အၢၣ်လီၤတၢ်သၢဖျါၣ်လီၤ. အ့ၣ်အမဲရကၤပုၤတၢ်အံၤမ့ၢ်ဒ်ထဲပုၤသ့ဟ့ၣ်တၢ်ဖးလီၤကျဲးယုထၢ အက့ၤအခိဆံးတခါအယီ, ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢဘၣ်တၢ်ယုထၢအိၣ်တဖၣ်တသ့ၣ်ညါပုၤတၢ်(မ့ၢ်တၢ်ပုၤတၢ်အတၢ်လီၣ်တဖၣ်) နီတမံၤဂ့ၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်, ဒီးအယီ အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဘၣ်ယီၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကိတဖၣ်န့ၣ်တဘၣ်တၢ်တဲၤဖျါထီၣ်အံၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိ-၂၀၀၀န့ၣ်တဖၣ်အပူၤ **Chinatown** အလံၣ်ရီဖျိၣ်ဒီး န့ၣ် အနံၣ်အလါအါဒီးဆံးစ့ၤလၢအတၢ်ဆီၣ်ထွဲအပုၤတၢ်လီၤ. လံၣ်ရီဖျိၣ်ဒီးအံၤဖးထီၣ်သးဖဲၤ၂၀၀၅န့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဆံးဖိအိၣ်လၢကျဲးအမဲညါအသိးဖဲ **Wentworth** ကျဲးဒိၣ်အဖီခိၣ်, ဒီးသုးလီၤသုးကျဲးဆူၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တဖျါလၢပုၤဒီးလဲယံၣ်လၢအအိၣ် ၁၁, ၀၀၀-၈၀၀-ပုၤဖဲၤ၂၀၀၅န့ၣ်အတီၢ်ပူၤလီၤ. **Chinatown** အလံၣ်ရီဖျိၣ်ဒီးအဒုးအံၤကဲထီၣ်တၢ်လီၤလၢတၢ်စူးကါအိၣ်အအါကတၢ်လၢ **Chicago** ကမ့ၢ်လံၣ်ရီဖျိၣ်ဒီးတၢ်မၤအပူၤ, ဒီးဆံးကဲၣ်ဆိးလၢ ဖိသ့ၣ်, သးစၢ်ဒီးသးပုၤတဖၣ်အနီၣ်ဂံၢ်လၢအစူးကါတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အံၤအဂီၢ်လီၤ. မ့ၢ်ဆါခိၣ်ဒီးမ့ၢ်ယုန့ၣ်အိၣ်ဘုးန့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်, ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဆုၢ်နီၤလၢ ဖုဒါခိၣ် လီၤခိဖျါလၢကဖးဒီးမၤလဲလံၣ်တၢ်လီၤတအိၣ်အယီလီၤ. လၢတၢ်တဆၢမ့ၢ်လၢအပူၤ, ပုၤတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်လၢတၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤ လံၣ်ရီဖျိၣ်ဒီးလၢအ သိးဒီးအဒိၣ်တဖျါအဂီၢ်သန့ၤက့ၢ်, အဝဲသ့ၣ်တမၤန့ၣ်ဝဲ **Chinatown** ဘၣ်တၢ်နီၤဖးအိၣ်လၢကီၢ်ရၢၣ်တဖၣ်အခါဘၣ်လီၤ. တၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤ လၢခံကတၢ်တက့ၢ်ဝဲအလီၤခံ, တရုး-အမဲရကၤ၉၅%လၢအအိၣ်လၢ **Chinatown** ဟီၣ်ကဝီၤဒိၣ်အပူၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဖၢန့ၣ်အိၣ်လၢ **Illinois** ကီၢ်စဲၣ်ဘျီၣ် ဒိၣ်ကီၢ်ရၢၣ်နီၣ်ဂံၢ်ဒီး **Illinois** ဘျီၣ်လၢကီၢ်ရၢၣ်နီၣ်ဂံၢ်၂အပူၤလီၤ. လၢခံကတၢ် **Chinatown** ဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲလံၣ်ရီဖျိၣ်ဒီးခံကထၢအသိတဖျါၣ်၂၀၁၅ န့ၣ် - လၢအဒိၣ်န့ၣ်အပူၤကွံၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်၄၅%လီၤ.
- **Berryessa** မ့ၢ်ခိၣ်ယၢၤလၢ **San Jose, California** ဒီးကဲထီၣ်တၢ်အိၣ်ဆိးလီၤတခါလၢအ့ၣ်အမဲရကၤထံဖိကီၢ်ဖိအါဒ်တက့ၢ်လၢန့ၣ်ဆံဖိၣ်တဖၣ် အတီၢ်ပူၤလီၤ. ၂၀၀၁န့ၣ်တၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤတၢ်ဖဲတၢ်မၤအပူၤ, တၢ်ငုးအိၣ်ထီၣ်သဲစးတဖၣ်နီၤဖးခိၣ်ယၢၤအံၤဆူၣ်ကီၢ်ရၢၣ်စံၣ်ညီၣ်အၢၣ်လီၤတၢ်

ကရူသိုလ်တီဒီးကီရ်ခိုဒ်ခိုဒ်ကီရ်ခိုဒ်ဖျာဒ်လီၤ. ကဘၣ်အိၣ်ဝၢ်မုးကယၢယၢဖဲကီရ်ခိုဒ်ခိုဒ်အၢၣ်လီၤတၢ်တဖျာဒ်အပူၤအလီၤန့ၣ်, ပှၤတၢၢ်အံၤကဲထီၣ်မုးကယၢအဆးဖိလၢကီရ်ခိုဒ်အဂၤတဖျာဒ်အပူၤလီၤ. တၢ်နီၤဖးခိၣ်ယၢအံၤကဲထီၣ်တၢ်ကီရ်ခိုဒ်ခိုဒ်လၢပှၤအိၣ်ဆိးတၢ်တဖျာဒ်အဂီၢ်ဒ်သိးကၢ်ဖိၣ်အဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်အဘၢဒီးဆိးထီၣ်တၢ်ဆူအကီရ်ခိုဒ်ခိုဒ်တဖျာဒ်ဖဲအဘၣ်ထွဲဒီးကမုၢ်ဆူၣ်ဖျၢဖိလၢစံၣ်တဖျာဒ်ဒီးကျိၣ်စ့တၢ်ဂၢၢ်ကီရ်ခိုဒ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဘျာဒ်ဂၢၢ်တီၢ်ဂၢၢ်အပူၤ, ဖဲၣ်ဝၢၣ်န့ၣ်န့ၣ်, ပှၤအိၣ်ဆိးတၢ်တဖျာဒ်တဲၤစၢၤသကိးဝဲတၢ်ဖဲန့ၣ်ပှၤနီၤဖးက့ၤလီၤကဝီၤခါၣ်စးကရၢလၢတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်သီဒီတဖု, ဒီးခါၣ်စးကရၢလူၤပိၣ်ထွဲအဝဲသ့ၣ်လီၤ.

➤ **New York** အထံဖိကီၢ်ဖိခွဲးယၢ်ကရၢကရိအတၢ်တဲၤစၢၤတၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤအယိလၢတၢ်ကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်အပူၤပၢ်ဘၣ်ဝဲအုၣ်အမဲရကၤပှၤတၢၢ်ဝဲ **Queens** (လၢ **Flushing/Bayside, Elmhurst** ဒီး **Briarwood/Jamaica Hills**) ခဲလၢၣ်လၢကီၢ်ရၢၣ်စံၣ်ညိၣ်အၢၣ်လီၤတၢ်နီၣ်ဂံၢ် ၆ အပူၤလီၤ. အုၣ်အမဲရကၤဖိအိၣ်ဒီးသးန့ၣ်လၢလၢဟ့ၣ်တၢ်ဖးသ့အံၤမုၢ်ကီၢ်ခိၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိနီၣ်ဂံၢ်အၣ်. ၉%ဖဲဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤအံၤဘၣ်တၢ်တုအိၣ်အဆၢကတီၢ်လီၤ. နီၣ်ဝုဘၣ်ၣ်ၣ်ၣ်အပူၤ, **Grace Meng** ဒီးန့ၣ်ဝဲလီၢ်ဆူၣ်နီၣ်အဝဲန့ၣ်. ကဲထီၣ်အုၣ်အမဲရကၤဖိအဆိကတၢ်ဒီးထဲတဂၤဇၤလၢ **New York** ကီၢ်ခိၣ်ခိကရဲးအပူၤ, ပိၣ်မုၢ်ခိကရဲးဖိအဆိကတၢ်လၢ **Queens**စးထီၣ်လၢပှၤပၢၤလီၢ်ဆူၣ်နီၣ်အဆၢအလီၤလၢဘၣ်တၢ်ဆူၣ်အမံၤ **Geraldine Ferraro** အလီၢ်ခဲန့ၣ်လီၤ. ဖဲအမၤတၢ်ပှၤထီၣ်လွံၢ်ဝါတဝီၤဖဲ **United States** ဘျီၣ်လၢ်အပူၤန့ၣ် **Meng** မုၢ်ဝဲကမံးတံၢ်မၤတၢ်ဖိတဂၤလၢကမံးတံၢ်နီၤဖးစ့တီၢ်ဟ် (**House Appropriations Committee**) ဒီးအကီၢ်ခိၣ်ဒီးထံဂုၤကီၢ်ဂၤတၢ်ဖဲတၢ်မၤ, ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢဒီးပနံၣ်တၢ်ကၤ, တၢ်စံၣ်ညိၣ်တီ, ဖဲအုၣ်ဒီး ကရၢကရိဘၣ်ထွဲတဖျာဒ်အကမံးတံၢ်ဆၣ်အပူၤလီၤ. လၢလီၢ်လၢအံၤအပူၤ, **Meng** မုၢ်ပှၤမၤန့ၣ်တၢ်တဂၤလၢအဂီၢ်ဆူၣ်ဒီးအကါဒိၣ်လၢတၢ်ယုကျိၣ်ယုစ့လၢတၢ်ထၢထံဖိကီၢ်ဖိအစီရိတၢ်ဂၢၢ်တဖျာဒ်အဂီၢ်, ဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်သဲးစးက့ၢ်တဘျုးခါ, ပၣ်ယုၣ်ဒီးသဲးစးလၢဘၣ်ထွဲတၢ်ဘျာဒ်တၢ်ဘၢအတၢ်သဘျု, ဖၢန့ၣ် **Queens** စံၣ်စိၤန့ၣ်လီၢ်ကျဲတဖျာဒ်လၢ **National Park Service** အပူၤ, ဟူးဂဲၤဘၣ်ထွဲ “ ကီၢ်မုၢ်ထီၣ်ဖိ ” အဂီၢ်လၢကီၢ်စၢၣ်ဖိၣ်သဲးစး, ဒီးဒိသဒါကမုၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်တဖျာဒ်လၢတဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ကီၢ်လၢလၢလီၢ်လီၢ်တဖျာဒ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျုးခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိလၢ တၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤ

တၢ်ဝဲၣ်ထံးနီၤဖး

တၢ်တုလီၢ်ကဝီၤဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤသ့လၢကျဲအါမံၤ, ဘၣ်ဆၣ်ပှၤတုတၢ်ဂီၤန့ၣ်ကဘၣ်ပိၣ်ထွဲတၢ်ဘျုးခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိတနီၤလီၤ. တၢ်ဘျုးတဖျာဒ်မုတမုၢ်နီၣ်ထီၣ်တဖျာဒ်လၢအဒုးန့ၣ်တၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤတၢ်ဖဲတၢ်မၤတခါန့ၣ်ဘၣ်တၢ်တုအိၣ်အီၤအီၤလၢလုၢ်လုၢ်ညိၣ်န့ၣ်တဖျာဒ်, ဘျီၣ်တၢ်ဆၢတံၢ်တဖျာဒ်, ဒီးတၢ်အကါဒိၣ်တဖျာဒ်လၢဘၣ်တၢ်ဟ်လီၤအီၤလၢ ကီၢ်ခိၣ်ဒီးဟီၣ်ကဝီၤပဒိၣ်တဖျာဒ်လီၤ. တၢ်ဘျုးတနီၤဘၣ်ထွဲတၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤမုၢ်ဝဲ “ နီၣ်တဂၤ, တၢ်ဖးတခါ ” ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖးခွဲးယၢ်သဲးစး န့ၣ်တၢ်ကဘၣ်ပိၣ်ထွဲအီၤလီၤ. မုတမုၢ်ဘၣ်လၢဘၣ်တၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်အီၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးဒ်တၢ်အကါဒိၣ်တခါလၢဟီၣ်ကဝီၤသဲးစးအသိးန့ၣ်ဒီး, တၢ်ဘျုးအဂၤတဖျာဒ်န့ၣ်တၢ်လဲလီၢ်အီၤသ့အါဒိၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်ပၢ်တၢ်ဘျုးတဖျာဒ်လၢဟီၣ်ကဝီၤပဒိၣ်စူးကါဝဲန့ၣ်ကမၤစၢၤန့ၣ်လၢနကတဲၤစၢၤတၢ်တုလီၤတီၤလီၤအါထီၣ်လီၤ.

တၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤနီၣ်ထီၣ်လၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤတဖျာဒ်

1. ထံဖိကီၢ်ဖိနီၣ်ဂံၢ်တုၤသိးထံးသိး-ကီၢ်ရၢၣ်တခါလၢလုၢ်န့ၣ်ကြးအိၣ်ဒီးထံဖိကီၢ်ဖိနီၣ်ဂံၢ်ဟ်ဖိၣ်တုၤသိးလီၢ်သးလီၤ. တၢ်ဘျုးဖိၣ်ပှၤ “ နီၣ်တဂၤ, တၢ်ဖးတခါ ” မုၢ်ဝဲတၢ်အိၣ်ထံးခိၣ်ဘိလၢပဒိၣ်မိၣ်မြဲၣ်စံၣ်အဂီၢ်, ဒီးဘၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤအုၣ်ကီၢ်အီၤလၢ **U.S.** တၢ်ဘျုးသဲးစးခိၣ်သ့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤအခိၣ်ညိၣ်မုၢ်ဝဲပှၤအိၣ်ဆိးတၢ်ဖိကိးဂၤန့ၣ်ကအိၣ်ဒီးတၢ်အကါဒိၣ်တုၤသိးထံးသိးလီၢ်သးလီၤ.
2. တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖးခွဲးယၢ်သဲးစး-သဲးစးအံၤဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်က့ၢ်တလီၤပှၤတၢၢ်တဖျာဒ်လၢအမံးအညၣ်အလွဲၢ်အိၣ်တဖျာဒ်အတၢ်စံၣ်စိၤတဲၤစၢၤ, ဒီဖျိဒိသဒါအဝဲသ့ၣ်လၢတၢ်ယုထၢအမုးတၢ်ဖဲတၢ်မၤအဆိခဲလၢၣ်အပူၤ, ပၣ်ယုၣ်ဒီးတၢ်တုဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤလီၤ. တၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤအပူၤ, တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖးခွဲးယၢ်သဲးစးဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဒိသဒါ, အယိပှၤတၢၢ်တဖျာဒ်အံၤအိၣ်ဒီးခွဲးယၢ်လၢကယုထၢပှၤဒီးယုထၢသးတဖျာဒ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်သးအဂီၢ်လီၤ.

တၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤနီၣ်ထီၣ်ထီၣ်ရီၤ¹

တၢ်နီၤဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤနီၣ်ထီၣ်အဂၤအိၣ်တဘျုးခါလၢထီၣ်ရီၤဘၣ်တၢ်ဖုးကါအီၤလၢကီၢ်ခိၣ်ဒီးဟီၣ်ကဝီၤပဒိၣ်တဖျာဒ်လီၤ. နီၣ်ထီၣ်တဖျာဒ်အံၤအကါတဒိၣ်ထံးခိၣ်ထီၣ်အိၣ်ဒီးအပတီၢ်တဖျာဒ်ဒီးတၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤဒ်အဖိခိၣ်အသိးနီၣ်တခါဘၣ်လီၤ.

- တၢ်ဒိသဒါတၢ်သးစဲဒ်သိးပှၤတၢၢ်တဖျာဒ်-မုၢ်ပှၤတၢၢ်တဖျာဒ်, ခိၣ်ယၢၤတခါ, မုတမုၢ် ကရူၤတဖုလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဒီးလုၢ်လၢၣ်သိး

¹ တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်နီၤဖးက့ၤလီၤကဝီၤနီၣ်ထီၣ်-နီၣ်ထီၣ်အဂၤလၢကဲထီၣ်ညိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲ, ပၣ်ယုၣ်ဒီးတၢ်ဟ်လီၤကီၢ်ခိၣ်ဘျီၣ်လၢ်ကီၢ်ရၢၣ်တဖျာဒ်လၢကီၢ်ခိၣ်ဘျီၣ်ခိၣ်ကီၢ်ရၢၣ်တဖျာဒ်အညါပှၤ, တၢ်တြီၤကီၢ်ရၢၣ်တဖျာဒ်လၢဘၣ်တၢ်တုအိၣ်လၢကအိၣ်ထွဲပှၤကဲခိၣ်ကဲန့ၣ်တဖျာဒ်.ပှၤဒီးယုထၢသးမုတမုၢ်ကရၢ.ဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်ကီၢ်ရၢၣ်တဖျာဒ်လၢဂုၤကျဲးစးဆူၣ်ဆူၣ်လၢထံကီၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

လိာ်သးတဖၣ်, ဒီးကဘၣ်ဘျးလၢဘၣ်တၢ်ပၤယၢ်အိၤလၢကီၢ်ရၣ်ထဲတခါဇိၤအယိၤလိာ်. တၢ်ဘျးအံၤမ့ၢ်ပိးလိာ်အကါဒိၣ်ကတၢ်တဖၣ်အကျါ တခါလၢပုၤတၢ်တခါစူးကါဝဲလၢကပၤယၢ်အဝဲသ့ၣ်အပုၤတၢ်အတၢ်သ့အိၣ်ဘၣ်လၢကီၢ်ရၣ်ထဲတခါအပူၤလိာ်. တၢ်ဟ့ၣ်ထီၣ်ပုၤတၢ်တၢ်ကဲထီၣ် ဂ့ၢ်ကျါတဖၣ်ဒီးစံၣ်စီၤန့ၣ်တၢ်ဆိၣ်ဘၣ်ဆိၣ်ဘၢအဒိတဖၣ်စ့ၢ်ကိးကဲထီၣ်တၢ်အုၣ်သးအကါဒိၣ်လၢကဆိၣ်ထွဲတၢ်ယုထီၣ်တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဖးခွဲးယၢ်သဲစး ဆူညါအဂီၢ်လိာ်. (မ့ၢ်အံၤဒီးသ့ၣ်ညါအါထီၣ်တၢ်သးစံးသိးပုၤတၢ်အဂ့ၢ်လိာ်တၢ်လိာ်ဆဲးဒီးကွၢ်လၢအဖိလၢတက့ၢ်.)

- **တၢ်အကြိၢ်-တၢ်အကြိၢ်အံၤပၤဖျါထီၣ်ဝဲကီၢ်ရၣ်အက့ၢ်အဂီၢ်လိာ်.** တၢ်အံၤပၤဖျါထီၣ်တၢ်လိာ်အဆၢတဖၣ်လၢဘၣ်တၢ်တုၤအိၣ်ဘျးဘျးဒီးတြီၢ်သကိးဝဲ လိာ်တၢ်လိာ်ဆဲး (မ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်လၢ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါအိၣ်ဝဲဂ့ၢ်-အဒိတၢ်လူၤပိာ်မၤထွဲVRA မ့ၢ်တမ့ၢ်ပၤယၢ်တၢ်သးစံးသိးပုၤတၢ်တဖၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ်ပိာ်ထွဲ တၢ်လိာ်အဆၢတဖၣ်လၢအက့ၢ်အဂီၢ်လိာ်တၢ်လိာ်ဆိ. ဒ်ပုၤအဆၢတဖၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ထံကျိတဖၣ်)လိာ်.
- **တၢ်အိၣ်ဘျးလိာ်သး-**တၢ်အိၣ်ဘျးလိာ်သးအခိပညိမ့ၢ်ဝဲကီၢ်ရၣ်တခါအဆၢသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်အက့ၢ်အဂီၢ်အိၣ်ထဲတခါဇိၤဒီးလၢတဘၣ်တၢ်မၤတံာ်တၢ်အိၣ် အပူၤလိာ်.
- **တၢ်ပိာ်ထွဲထံၣ်ကီၢ်သးကီၢ်ခိတဖၣ်ဒီး/မ့ၢ်တမ့ၢ်န့ၣ်ဆၢၣ်ကီၢ်ဆၢတဖၣ်လၢအအိၣ်ဟံၣ်စၢၤ-**တၢ်အံၤအခိပညိမ့ၢ်ဝဲဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤတဖၣ်မၤစၢၤလိာ်တၢ်မၤလိာ်ဖး ဝ့ၢ်တဖၣ်ဒီးဟီၣ်ကဝီၤဒိၣ်တဖၣ်, မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ခိကန့ၣ်ဆၢၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်ပူၤဂ့ၢ်ပူၤအဆၢတဖၣ်(ထံကျိ, ကစၢ်, သိလ့ၣ်ကျိမ့ၢ်, တၢ်ဒ်န့ၣ်သိးတဖၣ်)လိာ်.
- **တၢ်ဟံၣ်ကဲသဲစးကီၢ်ဆၢတဖၣ်လၢအအိၣ်ဟံၣ်စၢၤ-**တၢ်အံၤအခိပညိမ့ၢ်ဝဲတၢ်တုၤကီၢ်ရၣ်အသိတဖၣ်တသ့ဝဲအသ့လိာ်ကလိာ်သးဒီးပနီၣ်ကျိတဖၣ်လၢ အအိၣ်လံာ်စၢၤမ့ၢ်တမ့ၢ်ပၤယၢ်ကီၢ်ရၣ်လိာ်ကျဲအကါဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လိာ်.
- **တၢ်ဟံၣ်ကဲလိာ်လၢ-**ကီၢ်ရၣ်အသိတဖၣ်ကဘၣ်ပၣ်ယုၣ်ဒီးပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါလၢဘၣ်တၢ်ယုထၢအိၣ်အဲအဲအံၤအဟံၣ်လိာ်.
- **တၢ်ဒီးန့ၣ်ထံၣ်ကီၢ်သးဖိတၢ်တဖၣ်-**ကီၢ်စံၣ်ဒီးဟီၣ်ကဝီၤကီၢ်ရၣ်တဖၣ်န့ၣ်တၢ်တုၤအိၣ်သ့လၢထံၣ်ကီၢ်သးဂ့ၢ်ကျိတဖၣ်အဂီၢ်, အဒိ-ဒ်သိးကမၤ လိာ်တၢ်ထံၣ်ကီၢ်သးကရၢတဖၣ်အတၢ်မၤန့ၢ်လၢအဂၤတဖၣ်အဖိခိၣ်လိာ်. တၢ်အံၤတမ့ၢ်တၢ်ပၤဖျါဖျိဖျါဖျါဘၣ်, ဘၣ်ဆၢၣ်ညိန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဆိကမိၣ် အိၣ်လၢတၢ်နီၤဖးကဒါက့ၢ်လိာ်ကဝီၤနီၣ်ထီၣ်ညိန့ၣ်တခါအပူၤလိာ်.

တၢ်သးစံးသိးပုၤတၢ်

တၢ်ပၤဖျါထီၣ်တၢ်သးစံးသိးပုၤတၢ်ဒီးမၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်ဒ်သိးကဘၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်အိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤအပူၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်အကါဒိၣ်တမံၤလၢအ့ၣ်အဲအဲရကၤပုၤတၢ် တဖၣ်လၢထံၣ်ကီၢ်ဒိတဘျးအပူၤလၢတၢ်နီၤဖးကဒါက့ၢ်လိာ်ကဝီၤတၢ်ဖဲတၢ်မၤအပူၤလိာ်. တၢ်အံၤဟ့ၣ်ခွဲးဟ့ၣ်ယၢ်ဆူပုၤတၢ်တဖၣ်လၢကဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဒီးဒုးန့ၣ်ဝဲ အဝဲသ့ၣ်အပုၤတၢ်ပနီၣ်ကျိတဖၣ်ဆူပုၤလၢအတုၤန့ၣ်ပနီၣ်ကျိတဖၣ်, ယုၣ်ဒီးပုၤတၢ်ဖိအဂၤတဖၣ်လိာ်.

တၢ်သးစံးသိးပုၤတၢ်စံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်.

တၢ်သးစံးသိးပုၤတၢ်မ့ၢ်ခိၣ်ယၢ်တခါ, ပုၤတၢ်တဖျါ, မ့ၢ်တမ့ၢ်ကရၢတဖၣ်လၢအအိၣ်ဒီးဖိလစံၣ်ဘၣ်ထွဲလၢအဒိသိးလိာ်သးတဖၣ်, ဒီးကဘၣ်ဘျးလၢဘၣ်တၢ် ပၤယၢ်အိၣ်လၢကီၢ်ရၣ်ထဲတခါဇိၤအယိၤလိာ်. တၢ်အံၤမ့ၢ်ကျိကျဲတခါလၢပုၤတၢ်တခါအဂီၢ်ဒ်သိးကတဲဖျါအဝဲသ့ၣ်အနီၢ်ကစၢ်ဒ်ဝဲအဂ့ၢ်အကျါဘၣ်ထွဲအခိၣ် ယၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပာ်ဝဲ, ဒီးတၢ်လၢအမၤလိာ်ဆိအဝဲသ့ၣ်ဒီးပုၤဂၤဝဲထီၣ်သတြီၢ်ကွၢ်လၢပုၤတၢ်လၢကပိာ်ကပၤတဖၣ်န့ၣ်လိာ်. အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်ပၤဖျါထီၣ်အိၣ် လၢဟီၣ်ကဝီၤအပုၤတၢ်တဖၣ်လိာ်.

ဘၣ်မနုၤအယိၤတၢ်သးစံးသိးပုၤတၢ်တခါန့ၣ်အကါဒိၣ်လဲၣ်.

တၢ်ဟံၣ်တၢ်သးစံးသိးပုၤတၢ်တဖၣ်တပူၤယိမ့ၢ်တၢ်ဘျးမိၢ်ပုၤအကါဒိၣ်တခါလၢတၢ်နီၤဖးကဒါက့ၢ်လိာ်ကဝီၤအပူၤလိာ်. တၢ်အံၤလိာ်ဆိဒ်တၢ်ကဲဘျးလၢပုၤတၢ် တဖၣ်လၢဘၣ်တၢ်တၢ်ဟံၣ်တၢ်အိၣ်လၢထံၣ်ကီၢ်သးတၢ်ဖဲတၢ်မၤအပူၤညိန့ၣ်လိာ်. ဝဲပုၤတၢ်ဒိတခါဘၣ်တၢ်ဟံၣ်အိၣ်လၢကီၢ်ရၣ်တဘျးအပူၤဒီး, အဝဲသ့ၣ်ယုထၢဝဲ ပုၤဒီးယုထၢသးဖိလၢကဒိကန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်ကတဖၣ်ကသ့တုၤလိာ်တၢ်လိာ်ဒိၣ်လိာ်. တၢ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်ပၤဖျါထီၣ်န့ၣ်ပုၤတၢ်ဒီးတဲဖျါထီၣ်အိၣ်ဆူပုၤတုၤတၢ်ဂီၤ တဖၣ်အအိၣ်မ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်လိာ်. ပုၤတၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်ပၤဖျါထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အပုၤတၢ်သ့ခိဖျိတဲဖျါထီၣ်အဂ့ၢ်အကျါတဖၣ်ဒီးပၤဖျါထီၣ်အတၢ်ဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်ဆူ ပုၤတုၤဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤတဖၣ်အအိၣ်လိာ်. တၢ်အံၤမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီး, ပုၤလၢအတၢ်သးစံးအဂ့ၢ်ကတၢ်တအိၣ်တဖၣ်န့ၣ်ကဟံၣ်ဖျါထီၣ်ပုၤတၢ်တဖၣ်အိၣ်အဂ့ၢ်လၢ အဂီၢ်လိာ်.

ယဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်သးစံးသိးပုၤတၢ်အဂ့ၢ်ကသ့ၣ်လဲၣ်.

တၢ်သးစံးသိးပုၤတၢ်တခါန့ၣ်တၢ်ပၤဖျါထီၣ်အိၣ်သ့လၢကျဲအါမံၤလိာ်. ကလုာ်ဒီးကလုာ်န့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဒီးခွဲးယၢ်လၢကဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်သးစံးသိးပုၤတၢ်တခါ သ့ဘၣ်ဆၢၣ်စူးကါဝဲလၢတၢ်ပၤဖျါထီၣ်ထဲတခါဇိၤအဖိခိၣ်တသ့ဘၣ်လိာ်. ပုၤလၢအိၣ်ဆိးတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးမိၢ်ပာ်ဖဲဖု, တၢ်စံၣ်စီၤတဲစီၤ, မ့ၢ်တမ့ၢ်ကျိလၢအဒိသိး လိာ်သးလိာ်. တၢ်သးစံးသိးပုၤတၢ်န့ၣ်တၢ်ပၤဖျါထီၣ်အိၣ်သ့လၢနီၢ်ကစၢ်ဒ်ဝဲဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါဒ်သိးတခါလိာ်. တၢ်အံၤတၢ်ပၤဖျါအိၣ်သ့ခိဖျိတၢ်ဒုး အိၣ်ထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤတဖၣ်ဒီးတဲဖျါထီၣ်အတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဒီးဟ့ၣ်ထီၣ်ပုၤတၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါတဖၣ်လိာ်. တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘျးလိာ်သးအဆူၣ်ကတၢ်န့ၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါအကံၢ်အစိ(တၢ်တဲတဖၣ်)ဒီးအနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒုး(တၢ်ဂ့ၢ်ဖျိမ့ၢ်တမ့ၢ်နီၣ်ဂံၢ်)တဖၣ်လိာ်. တၢ်ပၤဖျါထီၣ်တၢ်သးစံးသိးပုၤတၢ်တခါအဂီၢ်တၢ်ဘျးလိာ်လိာ် တအိၣ်သန့က့, တၢ်ပိာ်ထွဲတဖၣ်အံၤမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိတဖၣ်လိာ်.

- **နီၢ်တဂၤတၢ်အုၣ်သး-** နီၢ်တဂၤတၢ်အုၣ်သးဂ့ၢ်ကျိတဖၣ်အိၣ်ဒီးစိကမိၢ်လိာ်. ယုထံၣ်ပုၤတၢ်ဖိတဖၣ်လၢသးအိၣ်နီၤဟ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အဒိတဖၣ်ဘၣ်ထွဲတၢ်လၢ ပုၤအိၣ်ဆိးတၢ်ဖိတဖၣ်သ့ၣ်ညါခဲလၢဒီးတၢ်လၢအဒုးလိာ်ဆိန့ၣ်ပုၤတၢ်လၢပုၤအဂၤန့ၣ်တက့ၢ်. ဆိကမိၣ်ပၤဖျါထီၣ်န့ၣ်ပုၤတၢ်အဂ့ၢ်ဆူပုၤတမ့ၢ်တဂၤလၢတုၢ် အချၢန့ၣ်တက့ၢ်. မ့ၢ်န့ၣ်ညါအိၣ်ဒီးမူးသးဖဲမ့ၢ်တမ့ၢ်လုာ်လိာ်ဒ်သိးလိာ်သးတခါခါခါ. အဒိ-ကျဲမ့ၢ်ခိၣ်မူးမ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ဟးရဲၣ်လိာ်သးမူးတဖၣ်ခါ. မ့ၢ်န့ၣ်ပုၤ တၢ်ဖိအိၣ်ဖျိအလိာ်လၢအကါဒိၣ်, အဒိ-ဖိကရၢမ့ၢ်တမ့ၢ်ပုၤတၢ်လိာ်ခါၣ်သးတဖၣ်အိၣ်ခါ. န့ၣ်ပုၤတၢ်ကဲထီၣ်တပူၤယိအတၢ်စံၣ်စီၤတဲစီၤမ့ၢ်ဒ်လဲၣ်.

- **တက်ကွေးဟ်ဖျါ**— တက်ကွေးဟ်ဖျါတခါန့ၣ်တက်စူးကါအိၣ်သ့လၢကတဲဖျါထီၣ်န့ၣ်ပုၤတၢၢ်အဂီၢ်အကျိၤလီၤ. ဟ်ဖျါထီၣ်တက်လၢအဒုးဘၣ်ထွဲပုၤကညီတဖၣ်ဒီးဘၣ်မနုၤတက်ဟ်အိၣ်တပူၤယီၤမ့ၢ်တက်အကါဒိၣ်လဲၣ်အဂီၢ်တက့ၢ်. မ့ၢ်သ့တဘျီလၢလီၤဒီးဟ်ဖျါနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒူးလၢကဆီၣ်ထွဲန့ၣ်တက်အုၣ်သးတဖၣ်, ပုၤယုၣ်ဒီးတက်ဂီၢ်ထီၣ်လၢတက်ကုၣ်ဘၣ်ကုၣ်သ့အပတီၢ်တဖၣ်. တက်ဖျါခိၣ်လ့ၣ်ကွဲးမုၢ်ကယၤ, ဟံၣ်ယီၤစ့ၣ်န့ၣ်ပတီၢ်မ့ၢ်, တက်ဖျါတက်ယၢ်အပတီၢ်, တက်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဖဲအုၣ်ပိးလီၤ, တက်အိၣ်ဒီးဟံၣ်ယီၤမုၢ်ကယၤ, တက်ဟ်လီၤဖးကျိၣ်ကျိၣ်, တက်ဆဲးလီၤမံၤလၢတက်ဟ့ၣ်တဖၣ်အမုၢ်ကယၤ, ဒီးတက်ဒ်သိးအံၤတဖၣ်လီၤ. တက်ဂီၢ်တကျိၤအံၤတက်ဒီးန့ၢ်အိၣ်သ့လၢ U.S. တက်ထာထံဖိကီၢ်ဖိနီၣ်ဂံၢ်စရိပဒိၣ်ဝဲၤကျိၤ, ဖျါဖိမိတဖၣ်, ဟီၣ်ကဝီၤပဒိၣ်အတက်ကွေးနီၣ်ကွေးယၢ်တဖၣ်ဒီးဂံၢ်ထံးဂုၤကတဖၣ်လီၤ.
- **ပုၤတၢၢ်တက်ဂီၢ်တဖၣ်**— အိၣ်ဘျီပုၤတၢၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤပုၤယုၣ်လၢတက်နီၣ်ဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤအပူၤခိၣ်ဖျါအဝဲသ့ပုၤလၢဘၣ်အတက်ဂီၢ်တဖၣ်န့ၣ်တဘၣ်တက်မၤဘၣ်လီၤက့ၤအိၣ်လၢလၢပုၤပုၤလၢအခါၣ်စးယုၤထၢတကါအယီၤလီၤ. တက်ဟ်ဖျါပုၤတၢၢ်တက်ဂီၢ်တဖၣ်အကါဒိၣ်တဖၣ်လၢနီၣ်တကါတက်ဂီၢ်တကျိၤတဖၣ်ဒီးတက်ကွေးဟ်ဖျါထီၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်တက်ယုၤထၢပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါယုၤထၢတကါလၢအနီၣ်ပၢၤဒီးဟ့ၣ်ဆၢက့ၤပုၤတၢၢ်အတက်လီၣ်ဘၣ်တဖၣ်အတက်အကါဒိၣ်လီၤ. မ့ၢ်န့ၣ်ပုၤတၢၢ်တဖၣ်ပုၤယီၤလၢကတဲဖျါစၢၤတက်မၤစၢၤအကါဒိၣ်, ကွဲးလၢအဂီၢ်ဒိၣ်, ကျဲး, မ့ၢ်တမ့ၢ်အုၣ်ချ့ၤလီၤတက်သးတဖၣ်လၢန့ၣ်ဒိၣ်ယၢ်န့ၣ်ဒါ. မ့ၢ်န့ၣ်တက်လၢန့ၣ်ပုၤတၢၢ်တဖၣ်တက်ဟ်သ့ၣ်ပတီၢ်သးမ့ၢ်တမ့ၢ်တက်ဆီၣ်ထွဲအိၣ်အဂီၢ်, အဒိး—တက်ဟ်လီၤန့ၢ်သဘျီတဖၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် စံၣ်စီၤန့ၣ်ဂီၢ်တကျိၤတဖၣ်လၢတက်ကြားသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်ဒါ.
- **ကီၢ်ရၢၣ်ဆၢဟီၣ်ခိၣ်ဂီၢ်တဖၣ်**— တုၤန့ၣ်ယၢ်မ့ၢ်တမ့ၢ်န့ၣ်လီၤန့ၣ်ကျဲးအဟီၣ်ခိၣ်ဂီၢ်တဖၣ်ဖဲန့ၣ်သးစဲးသိးလီၤသးပုၤတၢၢ်အိၣ်ဖဲန့ၣ်တက့ၢ်. မၤနီၣ်ကျဲးမ့ၢ်အမံၤဒီးလီၤကျဲးတဖၣ်လၢအဖျါဖျါတဖၣ်တက့ၢ်. ဖၢန့ၣ်လီၤကျဲးဟ်ပနီၣ်လၢအဖျါဖျါတဖၣ်ဒီးတက်ဟ်ဖျါလီၤသးလီၤကျဲးတဖၣ်, ပုၤယုၣ်ဒီးတက်ရဲလီၤမုၢ်လီၤတက်မၤစၢၤကရတဖၣ်, ပုၤတၢၢ်လီၤတက်သးတဖၣ်, ကျဲးရဲလီၤကျဲးတဖၣ်, ကွဲးတဖၣ်, ဒီးတက်ဘျီတက်ဘါလီၤကျဲးတဖၣ်တက့ၢ်. တက်အံၤကဲဘျီလၢကအိၣ်ဒီးမ့ၢ်တမ့ၢ် ကဒုးအိၣ်ထီၣ်န့ၣ်ပုၤတၢၢ်လီၤကျဲးအမံၤတဖျါလၢကဟ့ၣ်ပလီၤတက်လၢအဒုးလီၤဆီၣ်ပုၤတၢၢ်ဒီးပုၤကလီၤ. စူးကါဂုၤ(လ)ဟီၣ်ခိၣ်ဂီၢ် မ့ၢ်တမ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ဂီၢ်လီၤကျဲးလီၤအကါတဖၣ်လၢကတုၤထီၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဂီၢ်တဖၣ်အဂီၢ်တက့ၢ်. ဟီၣ်ခိၣ်ဂီၢ်စးခိၣ်—အဒိးAAA ကျဲးမ့ၢ်ခိၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဂီၢ်တဖၣ်စ့ၢ်ကီး ကဲဘျီလၢတက်တုၤဟီၣ်ခိၣ်ဂီၢ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.

တက်ဂီၢ်တကျိၤတဖၣ်န့ၣ်တက်ဟ်ဖျါထီၣ်အိၣ်သ့လၢကမုၢ်ကွဲးဘျီတက်န့ၢ်ဟူအပူၤမ့ၢ်တမ့ၢ်သဲးပုၤကုၣ်လီၤတက်တဖၣ်အတက်အိၣ်ဖဲန့ၣ်အပူၤဒ်သိးကမၤစၢၤတက်ကပၣ်ပုၤတၢၢ်တခါတပူၤယီၤအဂီၢ်လီၤ. တက်သ့ၣ်ထီၣ်ပုၤတၢၢ်အတက်မ့ၢ်တက်ဒီးတက်အုၣ်သးတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးတက်ကဲဘျီအိၣ်တလၢကွဲးတက်နီၣ်ဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤတက်ဖဲးတက်မၤအမံၤညါလီၤ. တက်စူးကါအိၣ်သ့စ့ၢ်ကီးလၢခါအုၣ်ညါဖိလဲၣ်တက်မၤစၢၤဒီးတက်သ့ၣ်ထီၣ်ကရူၢ်ဖိၣ်အဂီၢ်လီၤ. တက်န့ၣ်အမံၤညါ, တက်အိၣ်ဒီးတက်ဂီၢ်တကျိၤလၢကမုၢ်တက်ကွေးနီၣ်ကွေးယၢ်အပူၤအံၤမ့ၢ်တက်အိၣ်ထံးခိၣ်ဘိတခါလၢဘၢကွဲးအဂီၢ်လၢကတလီၤသးလၢတက်နီၣ်ဖးကဒါက့ၤလီၤကဝီၤဟီၣ်ခိၣ်ဂီၢ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.

လၢကမၤန့ၢ်တက်ဂီၢ်တကျိၤလီၤတက်လီၤဆဲးဘၣ်ထွဲ တက်နီၣ်ဖးက့ၤလီၤကဝီၤ အမၤကျိၤကျဲးအဂီၢ်, ဝံသးစူၤကွဲးဘၣ် တက်ကွေးနီၣ်တဖၣ်လၢအဖီလၢ (လၢအမၤစၢၤတက်ဒ် ဂံၢ်ထံးတက်ကွေးနီၣ်တဖၣ် လၢလံာ်တက်ကစီၣ်အကုအံၤအဂီၢ်). -

[တက်နီၣ်ဖးက့ၤလီၤကဝီၤကမၤတက်လၢပဂီၢ် \(Power on the Line\(s\): Making Redistricting Work for Us\)](#) (Asian Americans Advancing Justice | AAJC, MALDEF (Mexican American Legal Defense and Educational Fund), ဒီး NAACP Legal Defense and Educational Fund) – တက်န့ၣ်ကျဲးလၢလၢပုၤပုၤလၢဆူတက်နီၣ်ဖးက့ၤလီၤကဝီၤ, တီၢ်ဟ်လၢကဟ့ၣ်ဖိဟ့ၣ်ကမီၤပုၤသုဖဲးဖိ, ပုၤလဲးတုၣ်ဖိ ဒီးအုၣ်ညါအမဲရကပုၤတၢၢ်တဖၣ်, ဗုၣ်ဒီးပုၤတၢၢ်တဖၣ်လၢ ဘၣ်တက်ဟ်ကပၤအိၣ်တဖၣ်, ဒ်သိးကန့ၣ်လီၤမၤသကီးတက်လၢတက်သးဆူၣ်အဂီၢ်လီၤ.

[တက်နီၣ်ဖးလီၤက့ၤလီၤကဝီၤတက်န့ၣ်ကျဲး \(A General Redistricting Guide\)](#) (MALDEF, Common Cause & State Voices) – လံာ်တက်ကစီၣ်အကုဟီၣ်ထွဲတခါလၢဟ့ၣ်ထီၣ်တက်န့ၣ်ကျဲးထီၣ်ရီၤဆူတက်နီၣ်ဖးက့ၤလီၤကဝီၤအဂီၢ်.